

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.
Scrisorile nefrancate nu se vor primi decat numai de la coresponden-tii regulari ai „Federatiunii.“ Articoli trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politican, literarin, comercial si economicu.

Va esfi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

La monumentulu lui Ionu Buteanu.

Buteni, 20. sept. 1869.

Onorabila Redactiune!

A trecutu una septemană buna de candu avut ono-re d'a salută in Gura-hontiu pre stimatori memoriei fericitului martir Ionu Buteanu, cari venisera a dà săratarea cea de pre urma osamentelor lui.

Am fostu acceptandu pana acum, că dora ore-cine d'in numeros'a intielegintia romana, care au fostu de fată, si va luă ostenția de a descrie, in foiele nostre publice, acea serbatore funebrale; candu apoi eu mi-asu fi tientu de detoria a face raportulu meu generalu despre banii incurzi si spesele facute pentru monumentu; vedien-du inse, că toti tau, mi-ieu sarcin'a placuta de a face cunoscute onor. publicu tote, dupa cum s'au intemplatu. Inainte de tote astu cu cale a-mi da socotel'a despre ofertele intrate pana la 10. septembra a. e., ca onor. publicu Romanu să vedia si să judece, ore n'am fostu si eu „sealice“ de atâte ori laudatu in „Gura Satului“? Asidata:

Pre col'a care o am fostu cerculatu mai antâi au oferit: eu subscrisolu 2 fl., Vasiliu Marchisiu 1 fl., Nicolau Feldscher 1 fl., Stefanu Noyacu 1 fl., Teodoru Halicu 1 fl., Nicolau Ardeleanu 1 fl. 50 cr., Demitriu Mumerescu 1 fl., Andrei Machi 2 fl., Ionu Groza 1 fl., Ionu Papu preotu in Bocșigiu 1 fl., Ferentiu Curta 40 cr., Mihaiu Sociu 50 cr., Iosefu Ilie 1 fl. 20 cr., Ore-cine 20 cr., N. N. 1 fl., Vasiliu Paguba 1 fl. 50 cr., Melentie Panaea 50 cr., Dem. Popoviciu 10 cr., G. Derlea 20 cr., Ios. Stanescu 2 fl., Ivantie Feieru 1 fl., Teodoru Feieru 50 cr., Const. Rubenoviciu 20 cr., P. Petroviciu 50 cr., Ionu Berceanu 5 fl., Iustinianu Cernetiu 1 fl., Ionu Dobosiu 50 cr., Constantinu Puticiu 50 cr., Cornelius Ratiu 50 cr., Ionu Ratiu 1 fl., Iosefu Belescu 1 fl., Ionu Mladinu 1 fl., Mironu Romanu 2 fl., Davidu Nicora 1 fl., Teodoru Serbu 1 fl., Petru Suciu 2 fl., Ionu Luca 1 fl., Augustu Nogell 50 cr., Gustayu Rusu 1 fl. Sun'ma 41 fl. 10 cr.

Despre acesti bani nu potu raportă pana acum, de cătu in generalu, fiind că mi-au lipsit list'a cu numele contributorilor; candu primii list'a, mi-s'au mai tramsu inca 19 fl. v. a. de la DD. Ionu Damsia 2 fl., Sigismundu Popoviciu vice-comite 1 fl., Ionu Berceanu 10 fl., Em. B. Stanescu 3 fl., Nic. Filimonu 3 fl., care suma cu cea de mai susu face 60 fl. 10 cr.

Au mai intratu: d'in Bai'a-de-Crisiu prin Dlu Ionu Motiu 28 fl.; d'in Abrudu prin Dlu advocațu Mateiu Nicola 10 fl.; d'in Pest'a prin Dlu Sim. Botizanu 6 fl.; d'in Halmagiu prin Dlu Ales. St. Siulutiu 5 fl. 50 cr.; de la Sîr'a prin Dlu Nic. Caba 2 fl. 50 cr.; d'in Blasius D. can. G. Mihali 5 fl.; d'in România dela D. Al. Römanu 10 fl.; in diu'a serbarei monumentalni dela DD. Halicu preotu in Bers'a 1 fl., Amfilochie Tiuc'a preta in Bers'a 1 fl. Sum'a totala, adaugandu o la cea de mai susu, face 129 fl. 10 cr. v. a.

D'in sum'a acăstă s'a spesit. maestrului Carlo Donini pentru cioplirea si formarea petrei impreuna cu transportarea si radecarea ei 69 fl.; totu acelui-a pentru scobirea literelor, tota litera socotita cu 10 cr., 12 fl. 70 cr.; maestrului Iosefu Czirer pentru garnitura de lemn 20 fl.; totu acestui a pentru unu cosciugu micu 3 fl.; lui Vasiliu Tripasi pentru desgroparea osamentelor 2 fl. Deçi sum'a spesita este 106 fl. 70 cr.; subtragandu-se acăstă d'in sum'a incursa de 129 fl. 10 cr., mai remasera 22 fl. 40 cr.; adaugandu-se la sum'a acăstă sumusioarele intrate fără modalitatea mentiunata dela privati, si publicate in foiele publice, 10 fl. 10 cr., totalul urmărasu face 32 fl. 50 cr.

De-si mi-aru si placutu, ea sum'a acăstă să fie trimisa Dlu Demitru Coroianu in favorea monumentului nemoritoriu Simeonu Barnuti; de orice posesorului pamantului, unde sunt asiediate osamintele

fericitului Buteanu, s'aru si indestulit u unu daru si mai micu, pre cum insu-si s'a exprimat; totu si pluralitatea voturilor a decisu, ea restulu cestiunatu să se dñe posesorului Constantiu Haiducu.

Acum să treacu la descrierea serbarei. In diu'a raderei modestului monumentu in memori'a fericitului Ionu Buteanu, adeca in 10 septembra st. n., demandați a pre eandu am ajunsu la Gura-hontiu, astăi in ospetari'a locale una multime de intielegintia Romana din Transilvania, Zarandu etc. Intrandu, a fostu surpinditoru pentru mine, că in locu de salutări fraticesi, fui bine-cuvantat cu recriminări si mustrări, aruncandu-mi-se, că pét'r'a monumentalne nu este démina de marirea natiunei, de alta parte că inscriptiunea este rea de totulu intru impartirea silabelor, ce era intru adeveru astăi. Tote aceste le sciem cu pr̄ bine, inse totu insulu potecă sci si ace'a, că cu sun'a indicata mai susu nu se potera decăpiramida de brondin dar' nece de marmură, despre care s'aru potecă dīcc, că este démina de natiunea Romana; sciem mai de parte, că la cioplirea petrei nostre nu potu să despunu de maestrul academicu ba nece de unu naturalistu de domne-ajuta; era dar' lucru frescu, să me multumescu cu acelu sermanu idiotu, unicul care mi-eră sub despusețiune, ne-cunoscundu limb'a romană; ce se tiene de ciopliti, elu si a deplinitu lucrul omnesce, mai vertosu déca vomu luă in consideratiune crudimea petrei; inătu pentru seritore si desparțirea silabelor, n'a potutu si vin'a mea, că ce cu i-o-am data in scrisu, i-am explicat si desemnat cu trasure, unde potu si despartite silabele. Dar' ce să te faci! nepotendu si eu necurmatu cu d'insulu, am rogatu pre unu romanu, ea să grigescă la scobirea inscriptiunii; dar' romanul meu, cu tote că a fostu in continuu de fată, n'a datu pr̄ multa socotinta chiamării sale; prin urmare bietulu idiotu lasatu pre poterile sale, a facutu cum a potutu, si candu m'am dusu la fată locului, a fostu gatatu lucrul; am observat de locu retele, si i-am spusu, că de-cum-va comisiuneca colaudatoria nu va primi de buna lucrului, va fi silitu a cioplì de nou pét'r'; astăi s'a si intemplatu, si bietulu idiotu era a luerat u septembra gatandu scobirea in 18 l. c. candu s'a si radecatu; banii i-a primitu numai dupa nou'a colaudare in 20. sept. Pentru tote aceste, inainte d'a me si ascultatu confratii mei, mi-a mustratua care cum a potutu si voit, adeca pre cum si-ai fostu staveritu programulu in absintia mea. Unii mi-imputau că liter'a este pr̄ scumpa cu 10 crucei, că ortografi'a nu este buna etc. — Mi-vine cam siodu la socotela, că — dupa ce eu tote le-am fostu facutu cunoscute in publicitate, in diuariulu „Federatiunea“, comunicandu de tempuri chiaru si epitafulu, că déca elu aru avă observatiuni, să le faca, — nimene n'au grauitu, ei toti si-le au rezervat pre diu'a serbatorei (post festa cantare. Red.) ca in acele mominte de pietate să me mortifice, candu eu d'acasa mi-faceam intipuiru cu totu dreptulu, că ne vomu imbratisă fraticese d'asupr'a monumentalui fratelui nostru, cadiutu victimă perfidiei dusmanilor.

Trecundu si preste foculu acestu-a, me intrebarea, că ce seopu am avutu cu monumentulu acestu-a? Responsul simplu d'in partea mea a fostu, că am voit u însemna loculu fatalu, unde sunt osamentele fericitului Ionu Buteanu, care inainte cu 20 de ani devină victimă iubirei către patria și natiunea sa, si dreptu recompenziu-nu uitatu de toti si chiaru de natiunea sa in tempu de 20 de ani.

Adeverulu responsului, că ce n'am premitu lucrul mai presu de către merita, lenisici in cătu-va spiretele.

Cerendu seusele onor. publicu pentru aceste comunicate cam neplacute, vinu la descrierea serbatorei propriu. Dupa ce sösira inca multi barbati d'in ciotulu Aradului si vecini; si dupa ce preutimă de ambe confesiunile se intru fraticese, Dlu protopreantu S. Balintu facu motiunea aplau-

Pretiul de Prenumeratii:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 6 " " "
Pre anuala intregu 12 " " "

Pentru România:
pre an. intregu 40 Lei n. 16 fl. v. a.
" 6 lune 20 " = 8 " " "
" 3 " 10 " = 4 " " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tapa tim-brale pentru fise care publicato une separatu. In Locul deschis, 20 cr. de linia.
Unu exempliaru costă 10 cr.

data de toti, ca funebralele să se celebreze in fată locu-lui, pontificandu celu mai betranu d'ntre preoti fără ose-bire de confesiune său rangu; primindu-se propunerea acăstă, sortea cadiu pre D. Simionu Balintu ca mai be-tranu.

Deci esin lu la fată locului parintele Balintu si alti 10 preoti d'in ambe confesiunile se imbracara in ornamentele sale beserecesci, si 50 tunete de trăsuri dăderă gemnu, că solemnitatea s'au inceputu, 25 tunete sunara la stropirea oselor, 25 la cetirea epistoloi, 50 la evan-gelin, 50 la sarutarea cea de pre urma si la astrucare, totu atâtate a la finit.

Finindu se ceremonia astrucarei, se incepura cuventările; mai nainte si a radecatu vocea parintele pontificante, dessriendu pre scurtu biograf'a fericitului său colegu, si nu potu să si retinea lacrimele; apoi vorbi D. advocatul Emericu B. Stanescu, arendandu virtutile lui Ionu Buteanu atât in privintă patriei si a natiunei ro-mane, cătu si a umanitatii. D. Ionita Badescu cetei una poesia ocasiunale; si in urma D. Niculau Butariu preotu in Bodesci desfasură principiele pentru cari s'au luptat Romanii d'in Transilvania etc. Se intielege de sine, că după tote cuventările resună muntii de cele 50 de tunete. In urma s'au cantat „Imnul Nationalu“ apoi alte cantece nationale, si en a este-a serbatore se inchis cu 80 tunete de treseuri la 1 ora dupa amédia di. Tote aceste-a au decursu in ordinea cea mai laudabile.

Era frumosu si petrunditoru a vedea multimea poporului Romanu la serberea acăstă, cu căta pietate ascul-tă cuviutele vorbitorilor, cum doră a sci, cine a fostu acelu-a, a carui ingopare, se fees acum dupa 20 de ani; cine a fostu acelu-a, acarui trupu inainte cu 20 de ani spendină de sală degăză desparța? Si candu audia d'in gurele oratorilor, că cine a fostu si pentru ce a suferit martiriu, li-se implea ochii de lacrime, plangeau mai ver-tosu cei ce au fostu mărtori oculati la supliciu.

Tempulu a fostu favoritoru de minune; sorele străucci in intrega pămăsa; pre orisonu nece unu peteun de nouru; necum venturile dar' nece căru zefirii n'au miscatu frundiele arburiilor, in cătu cuventările s'audiu in departare mare. Cu unu cuventu, déca nu intrevină neplacutulu episodul mentiunatu la inceputu, mai frumosa serbatore n'amu si avutu nece candu amu si radecatu unu mausoleu.

Totii tieranii, căti au fostu de fată, si-vorū adnee aminte lungu tempu de serberea acăstă, ba memori'a ei va trece d'in fii in fii, si transpotii loru voru sci d'in tradiție, că cine este immormantat acolo sub pét'r'a ace'a, cum a morit si pentru ce?

D'in partea mea sum multumit u ce am facutu, scindu, că pre langa in dñe rentisimulu nobis-tru, mai multu nu s'au potutu. Viu exemplu este in privintă acăstă, că pentru monumentulu lui Simeonu Barnutiu, in tempu de 5 ani nu s'au pătatu adună mai multu de 171 fl. v. a.; apoi care romanu nu scie, cine a fostu Barnutiu?

Am să mentiunezu, eu placere, că Avramu Iancu si Severu Ascante inainte cu 20 de ani factori principali ai causei noastre, inca au fostu de fată la cele-brarea memoriei lui Buteanu.

Voi inchiia cu unu altu obiectu isvoritul d'in ser-batorea nostra funebrale. Pentru cei ce sci, că tote luerurile nostre, fia cătu de inocinte si pie, sunt suspecte d'in partea stapanilor dălei, nu va fi surprinditoru, déca voru amenti, că cuvintele Dlu N. Butariu easiunara sange rēu in cei ce nu precepura bine limb'a romană, cărinu intărîsara a-lu denunciă in diuariile d'in Aradu, că a acitiatu poporulu, si l'a inversiunatu in contră nati-unii magiare. Foi'a „Alföld“ atrase atenția autorității cotate asupr'a celor denunciate, de unde a urmatu, că vice-comitele primu a esmisu la fată locului una co-

misiune pentru a face cercetare. Resultatul inca nu se scie, deca mi-va fi cunoscutu, lu-voiu comunică.

Dupa tote aceste, memoria lui Ionu Buteanu fia in eternu bine cuventata!

Dionisiu Pascutiu m.p.

Congresulu de pace

din Lausanne.

Siedintia a doua se tine in 15 I. c. Dupa deschiderea siedintei, presedintele Eytel anuntă mai multe telegrame si felicitari. Chassain, redactorul diariului „Démocratie“, si-exprime parerea de reu, ca nu s-a potutu presintă, inse de departe seu aproape, elu va fi totu de ună pentru republica si pentru poporele federate, contra resbelului si misericiei. Se cesti apoi una epistola de la Jacoby (din Prussia), in carea acestu-a si-exprime credintă, ca in tempulu celu mai de aproape intrega democratia din Europa si-va afila centrul seu naturale in lig'a pacei. Se mai dede cetire unei scrisori a lui Garibaldi si altei-a lui Jules Simon.

Barni invita in numele comitetului central prepopore, ca se-si denumesca reprezentantii pentru comitetul central prossim. Dică, ca ar' fi bine daca s'ar alege cei ce locuesc in Elveția.

Le monnier presinta noua carte „Origine de l'homme et des sociétés“, tramsa de Clémence Royer. Se primește cu multumita. Se citește una plansore a logei francmasonilor din Florentia pentru restrințarea nedreptă a libertății individuali. Se incepe apoi desbaterea

Sanper (din Columbia) vorbesce contra resbelului. Longuet, redactorul din Parisu, voiesce a restinge ideea confederatiunei. Hoger protesteaza contra dinvisarei sufragiului universale; acestu-a esiste in Franția, inse este coruptu si insielatoriu. Pentru ca confederatiunea se se estinda preste tota Europa, condițiunea principale este, ca statele particularie se fia organizate in modu federal.

Le monnier, raportorul alu comitetului central, respunde oratorului antecedinte, ca elu judeca lucrurile cu ochi francesi; si dreptu, ca sufragiul universale in mane necurate este unu instrument alu slaviei; inse nu este vorba de asic ce-va; elu pretinde cu amicii sei unu sufragiu universale neconturbatu si puru.

Buissone, emigrantul francesu si profesorul in Neufchatel: Noi nu vorbim si nu decidem ca nisce guverne, ci voim a exercită una influentia a supr'a massei. Cari sunt midiocele? Realisarea ideelor. Nu e de lipsa ca se convertemu pre elvetiani, ci e de lipsa, ca se respandim ideele catu se pote mai de parte. Mai antaiu nu trebuie se infinitam una federatiunea republicana, ci se educam republicani. Trebuie se petrundem pana la oficina. Cate mii de sate sunt cari, necum se scia ce-va despre noi, individi neinsemnati, ci nu sciu nimica nece chiaru de ideele noastre; diurnalele sunt de vina in aceasta privintia, ca-ci sunt pre aristocratice, nu sunt destulu de popularie; detorintia nostra este a exercită una presiune a supr'a loru. Terenul celu mare este educatia. Trebuie se educam copiii, ca se considere pusc'a si tunulu ca instruminte de tortura. Trebuie se li inspiram ura contr'a uniformelor, livrelor, fia a le preutilor, fia a le soldatilor, fia a le oficiilor. Trebuie se estirpam din scola admiratiunea gloriei militari. Giosu cu Alessandri cei Mari, Cesarii, Napoleonii! (Aplausse enorme.) Voi mai sulevă ide'a resistintie: se transformam simpla opiniune in convingere, carea se fia capabila de a se sacrifică; se aprindem opiniunea publica contra resbelului; istoria ni dovedesce, ca opiniunea pu-

blica, candu este matura, invinge. Se respandim ura contr'a Napoleonilor prin economia natuiale, prin statistica si prin tote ramurile sciintiei, si daca ni va succede a avea cetatani, vomu avea tote.

Iacobu Venet propune, ca vorbirea lui Buisson se tiparesca in 100,000 exemplarie si se raspandesc. (Voci de la banc'a diurnalilor: Daca nu aru esiste gendarmi.)

Presedintele temendu-se pot, ca primirea acestei propunerii ar poti casină neplaceri din partea guvernului francesu, intrerupse desbaterea prin enunciarea că este destulu, daca cuventarea se va publica in protocolul adunarei.

Cu privire la provocarea lui Burry, ca congresul se invite tote guvernele Europei la infinitarea unui tribunal universal; Chandy din Parisu, suindu-se pre tribuna, tienu urmatoria alocutiune: Cu guvernele actuali se tratam noi? Aceasta ar' fi unu ce ridicululu, daca nu imposibilu. Chiaru si eu Russa se tratam noi? Este lamuritua ca lumină sorelui, ca numai statele republicane potu se inchiaze intre sine una federatiune durabile. Se ne chiarificam. Ce voim noi? Voim noi a face Statele-Unite a le Europei? Aceasta nu o potem. Nu sciu catu e de departe inca scopulu nostru, inse in siese lune pot se intempe ce va. (Sensatiune.) De-o cam-data se ne multumim cu trei-patru state republicane.

Unu francesu din Perigueux tie, inca una cuventare pentru alegerea judecatorielor prin poporu si contra resbe'ului. Cu aceasta se fini siedintia a doua.

Cuventulu tientu de Ionu Codru Dragusianu vice-capitanulu districtului tierei Fagarasului cu ocaziunea inaugurarei scolei capetali gr.-orientale in urbea Fagaras, in 13/1. septembrie 1869.

Preonorati Domni!

Filosofii scrutatori suntu uniti in parerea, cum-că omulu din natura sa este tiranu, aplecatu spre reu, si stricatosu in gradu mare, ca si cele mai ferose animali, era mintea seu intielegintă, acelu donu crescu cu care preemineza intre fintie, in starea lui originaria lu-face cu atat'a mai periculosu, nu numai pentru alte fapture ci chiaru pentru propria sa specia, cu catu acestu donu naturale la singuracei este mai potente si desvoltatu unilaterale.

D'in asceatu punctu de vedere omulu este egoistu, amatoriu de dominatiune, pismosu si despreintitoriu, apoi si lenesiu si nepesatoriu.

De aci urmeza, ca elu voiesce ca numai singuru se aiba si se guste tote cu eschiderea altoru-a, i place se comanda toturorul, se supuna ste-si pre toti, se aiba lumea la propria despusestiune si apoi se comodeze. De alta parte elu pismuesce pre celu ce i se egalea seu luitre, si lu combate d'in tote poterile, despreintuesce activitatea si nisuintia celor ce-lu urmarescu si facu opusetiune actelor lui volnice si agresive, macaru elu singuru uresce lucrul si ostenel'a.

D'in norocire totu de la natura e dotatu omulu si cu anima, luata in sensulu morale, si prin acast'a nu numai i se tempeseu asperitatile naturei lui celei selbatece si fierose, ci fiindu anima ca si mintea apta de desvoltare prin cultura, pre langa ingrigirea si educatiunea amesurata, atat'a amintii catu si a inimei, omulu se pote face cu totulu contrariul primelor sale aplecari, adeca adeverat tipu si asemenare a lui Dumnedieu creato-riul seu.

Deci numai cultur'a bine intielesa, adeca desvoltarea intelectuale si morale a omului, prin impartisirea sciintiei si educatiunei, face d'in omulu naturei omu adeven-

ratu; numai cultur'a pote se-lu radice la demnitatea fintiei sale, la primulu rangu asupr'a toturorul faptelor.

Cultur'a unilaterale a intelectului pote se produca genie mari, apti a cuceri fintile, si a restornà lumea, nu inse a ferici umanitatea, pentru că asemenei genie, in sumfata superioritatii loru asupr'a altoru-a, voru ramane egoisti si-si voru propriu vitiulu despreintuirei celor laliti cu tote cele ce urmeaza de aci.

Totu asemenei cultur'a unilaterale a inimii va produce numai filantropi amici ai omenimii, inse fara energie, fara prevedere si fara mediuloc de a-si ajuta si precum si altoru-a in casu de necesitate.

Numai in unire si armonia un'a cu alt'a potu se produca adeverata intielegintă, adeverata capacitate, matu in totu respectulu, care prin luminare se prevedea si se prejudicea evinemintele; prin justa apreciare se le deroga si prin energia si curagiu se intre in lupta, spre a le staveri, era prin sentiu de umanitate si de dreptate, generosu si impariale, se le conduca spre ferirea omenimii intrege.

Ce-a ce dicem despre omu ca individu, are valoare si despre corporatiuni, popore seu natiuni, ca societati umane astfelu, ca d'intr'o privintia, cu catu aceste-a suntu mai primitive, mai barbare, respective mai lipsite de individi in adeveru culti, cu atat'a suntu mai egoiste, mai asupratorie, mai despreintitorie si mai reactive. Era d'in alta privintia, cu atat'a mai umilite, mai asuprute si mai nepotentiose spre a si ajuta si spre a se radica in abiectiunea, in care au ajunsu, seu d'in decadentia la care au devenit. Dara acele natiuni, cari suntu indiestrate cu eminentie omnilaterali in totu respectulu se destepa, se inaltia, inainteza, vietjescu si si-implinescumiunea ce o au.

Se ne orientam, Domnii mei, se privim starea nostra, antecedintele si presintele poporului nostru romanu.

Lasu ca noi scim, dara virtutile ca si vitile, ce le-am contractat noue, purtare ne au fostu cea mai apriata proba, ca in adeveru ne tragemu d'in una vitia umana stralucita, ca amu avutu de protoparinti pre civilizatorii lumei; acum inse dupa o decadentia de multe secole, si numai dupa ce la noi inca se arata ce-va semne de reinviare, si alte natuni au inceputu a reveni de la negatiunea cea mai obstinata a originei nostre, si bine reu, nio concedu. Cu tote aceste a trebue se recunoscem si se marturisim cum-că asta-di inca lips'a cea mai mare la noi este cultur'a, dara cultur'a omnilaterale si nationale, nu importata d'in strainetate seu supta de la straini, dupa cumu pana decurendu s'au cam intemplatu.

Cultur'a de la altii, dupa parerea mea, are mai multe inconveniente, care inse acum nu sum in stare de a le enumeră tote.

Romanulu cultivat in strainetate seu intre straini, mai alesu candu suge asemenei cultura d'in cea mai frageda estate, se instraineaza poporului seu si se asimileaza ticei seu omenilor unde se cultiva, era pre ginta sa genetica apoi o judeca dupa concepte, de care e preocupata maiestru, si lu preocupa pre d'insulu.

Odata imbracatu cu aceste preocupatiuni si prejudgetie, romanulu nu isbutesc a scapă de d'insule, dă-si aru catu de multa ostendă, ca ce tote vitile si tote defectele, ce cutare natiune culta, seu reputata culta, le atribue romanului, in totu momentul i-saru in ochi, i se desvelescu la fia-care individu romanu, in sensulu evangelicu, dupa care fia-cine vede gunoiul in ochii altoru-a mai curendu ca bârn'a intrai sei. In catu despre virtutile ce decoréza acestu poporu, chiar si in starea lui de rusticitate, ne avendu cunoștința de d'insule, ca ce strain-

ma'sa subscrisu, ce regele Sigismundu in diet'a de la Turda in 26 Diecembre 1393. (Vedi Fejér Codex dipl. c. X.)

Istoria ne spune, ca romanii pre acele timpuri aveau mai multe chinesiaturi cu jurisdictiuni nationale, anume in Chioru, Zarandu si Uniador'a. In fruntea acestor chinesiaturi steteau judeci seu chinesi alesi de poporu. Aceste chinesi in timpu de bataia erau condicatorii poporului si supusu. Atari chinesiaturi suntu da a totu atatea documente inverdate, cumca o parte insemnata d'intre romani pre acele timpuri aveau libertățile si scutintiele sale, si steteau sub capi nationali proprii. (Vedi Vizsgálatok az Erdélyi Kenézsgékröl din 1846 pagina 29-Seqq.)

Me semtiu detorii in interesulu adeverului istoricu a oseră aici si aceea, ca d'in partea regelui Sigismundu fure destinsi si remunerati multi alti barbati romani pentru servitiele sale publice facute in interesulu patriei, si ca acesti-a, cum si familiile loru se inaltiasera pana la cele mai inalte graduri de demnitati in patria.

De si sciu bine, ca drudu unu atari dissertatiune e cu multu mai restrinsu, marginu, de catu ca se poti cu demnitate reprezenta caracterile istorice romane destinate in istoria patriei, totu si dupa ce odata amu deschisu cartea vietiei unei natiuni, adeca istoria, si dupa ce mi-amu propusu a-mi ilustra tem'a moa despre necesitatea studiului istoricu alu patriei, prin infacișarea de ca-

racere si genie nationale, crediu, ca dara va fi cu scop si de interesu, ca se mai continuezu pucinu acesta ilustrare a temei mele; dar' ne voindu a me intinde mai de parte, voiu amiti aici inca numai unu nume destulu de stralucit, si cu acast'a cugetu a pune apoi capetu acestor modeste incercari ale mele. Dar' ce cugetati prea stimati domni! ce nume pote se fia atatu de stralucit, atatu de maretii, atatu de sublimi? in istoria nationale? au dora Radu voda de la Fagaras, intemeiatoriul unei patrie romane? au dora strabunul Dragosiu intemeiatoriul altrei patrie romane? Ba nu! nu, nici unul d'intre acesti barbati, atatu de mari si atatu de populari, pana si in gura poporului. Acum nu voiu se trece Carpatii, preferu a remane la foculariul nostru; aici acasa la noi, aici in acestu pamentu alu dulcei mele patrie, unde strabunii si parentii nostri au suferit de vre-o 1764 ani, in acestu pamentu deciu aperat cu sangele si udatu cu lacrimile ferbinti ale scumpilor nostri strabuni, in acestea patrie, de-si de multe ori vitregă, unde ne-amu nascutu, si unde ne au laptatu si dadacit mamele nostre si ne au inganatu in dulcea si frumos'a limba materna. Si cine dara se fia acelu erou providential, acea icona atatu de ilustra, acelu caracter mare istoricu, cu care mai vinu se-mi ilustrezu tem'a propusa despre necesitatea studiului istoricu? Suntu convinsu prea stralucita adunare, ca ati aflatu degădu numele acelui caracter mare si nemoritoriu. Acela e Iancu, seu voiu se dicu Ioane

HISTORIA

Despre necesitatea de a ne studia istoria patriei din punctu de vedere national.

(Din actele adunării gen. a asociat. trans.)

(Fine.)*)

Chiorulu, acestu pamentu clasnic alu patriei nostre, unde jacu osamentele multoru eroi de sange romanu, pre la an. 1390 fuse donatu fratilor Dragu si Balcu, fii vovodului romanilor din Marmatia si totu-de odata comite supremu preste Marmatia si Ugocea. Sp'e dovedirea acestui adeveru istoricu voiu cită aici numai pre unu istoricu maghiaru, anume Kővári László, Erdély történelme. Tom. II. pag. 34. Dece voiu urmă frumu istoriei mai depre, voiu mai afila intre tote impregjurările critice ale patriei, si alti luceferi de gloria romana. Eu voiu mai amenti aici pre unu altu romanu cu numele Dobrá, carele in remunerarea meritelor sale capetă de la regale Ungariei Sigismundu o diploma, in poterea carei-a pre teritoriul cetății Deva, se infinită in favorea lui, unu chinesiaturu romanu, pre langa obligatiunea de a face servicie militarie la fortaretia cetății Deva. Aceasta diploma

*) A se vedea nr. 104.

nulu singuru imorandum le seu chiar' in casulu contrariu espresu retacundu-le, nu numai nu le vede, ce nice le presupune, si asie contracteza ur'a si despretiulu poporu-lui seu.

In fine resultatulu este, ca in locu de a deveti spri-ginu si luminatoriu, asemenea omu se alatura inimiciloru-gintei sale spre a o persecut'a cu ei d'impreuna.

Ore cultura adeverata e ac'est'a? Ore ce folosu-pote unu poporu se traga de la asemenei membri ai sei, reputati culti? Nece unu folosu! D'in contra, ei i-devinu inimici si mai aprigi, ce i-sunt cu atat'a mai periculosi, cu catu indata ce ei au contractat' ura catra viti'a loru propria, apoi neaperatu urmeza, ca prin fapte in continuu ostile acestei-a se-si mascheze originea si se se adopere a-si castig'a buna-voint'a aceloru-a, caroru-a si multieme-scu cultur'a cea scalciata.

Nu amu lipsa se aducu esempe, istoria nostra de 400 de ani si mai bine, e oglinda fidela in respectul acestu-a, si in totu momentulu nise represeste prin fraticidii nostri de acesta specia.

Ac'est'a, Domnilor, inse e regula generale, si nu eschide exceptiunile. Ce e dreptu, nu toti romanii lumini-nati intre straini au urmatu cele ce le-am spusu. Avuram' exceptiuni d'in adunca vechime, cari de-si rari totu si acel'e ne au fostu sprinjulu si consolatiunea in vi-trigimea temporiloru, au fostu luceferii, mai alesu ai generatiunilor moderne.

Dara unu lucru periculosu este si remane, de a ne mai supune si pre venitoru unui asemenei experimentu.

Poporulu nostru, cum amu d'eu, lungu tempu n'au avutu institute de crescere si luminare, si au decadiutu, lungu tempu au folositu institutele altoru a, ce avu de urmare, ca spum'a, esint'a sa prin ac'est'a i-sau instrainatu, i-sau facutu inimica, si totu mai tare au seracitu, pana ce ajunse d'a forma numai pleva societatii umane. De candu natiunea nostra au inceputu a se bucuru si de cateva institute proprie, au suferit de alta nevoie, ca ce se nu i-a fostu iertatu desvoltamentulu spiretului, se nu in sensu natiunale, si in continuu au suferit. Lauda inse ceriu-lui acum pedecele ce inca ne mai stau in contra, suntu forte trecutorie.

Spirerul poporului nostru a invinsu tote si acum a ajunsu unu aventu imbucuratoriu.

Deci anima, curagi si ne insu etiesca si venitoriu este alu nostru.

Mi-am iertatu, Pre onorati Domni! aceste pucine reflecjuni cu ocasiunea de asta-di, care este pentru mine si pentru consocii osteneleloru ocasiune de mare bucuria.

Asta-di dupa straduintia de mai multi ani, dupa alergature si neajunse nenumerate, chiaru dupa intrige si suspiciunari destulu de amare si nedrepte amu ajunsu, se facem si noi inceputu unui micu assediamentu de crescere si luminare curat u natiunale, anume in acesta urbe cu mari reminiscintie si de mare insemnitate in analile poporului Romanu.

Asta-di, Domnilor, inauguram' aici, in Fagaras, unde n'au mai fostu, scola capetale romana, spre care scopu cu multa sudore s'au adunatu mediulocle, mediulocle in adeveru forte mediocre pana acum'a, inse totu-si de ajunsu pentru unu inceputu greu. Dara bunu e Dumnedieu! sperantia nutrimu, cum ca se va sprigni si se va sustin, dupa ce s'au activat.

Eu unulu, Domnii mei, ve spunu sinceru, am lucratu — din tote poterile in conosciinta curata, si daca pro-vedentia m'aru fi inzestratu cu mediulocle materiali in mesur'a vointiei si a sentimentelor, ce nutrescu pentru scopuri salutarie, singuru asiu fi dotatul acesta scola.

D'in altele ca factoriu principale la infinitarea acestui institutu, de-si destulu de modestu, de parte de ori-ce

scopu tendentious, de parte de ori-ce idea vana, singuru d'in pie reminiscintie istorice, si mai alesu d'in recunoscintia catra fautorii si amicu d'in Romania, cari la ro-garea mea au partecipatu la fundatiunea acestei seole, mieu voia a-i da unu nume, unu nume, Domnilor, monumental spre amentirea celui mai stralucit barbatu romano ce au avutu ore candu Fagarasiu.

Fi-va numele ei:

"Scol'a Radu Negru"

Asie dorindu-i si urandu-i d'in tota anima prospere si inaltiere, spre fal'a Romanilor si justificarea nulului, o recomandu invetigatorilor, se-i prestee cu virtute romana, amentindu-le masim'a piosului scriotoriu frances Blasius Pascal:

"Virtutea unui omu nu se m'usa dupa opintirile lui extraordinarie, ci dupa ceea ce face elu in totu momentulu."

Se traiesca "Scol'a Radu Negru"!

Desiu, 14. sept. 1869.

Onorabila Redactiune!

In siedinti'a de asta-di a comitetului comitatensu, Dlu Gabrielu Manu facu urmatori'a

Propunere:

Considerandu, ca detori'a principalu a fiu-carui cetatienu onestu este a observa strinsu legile santiunate; considerandu, ca in comitatulu ac'est'a cu 114,000 de locuitori, Romanii facu una majoritate de 92,000, prin urmare asie de insemnata, catu, colorea esteriora romana a acestui comitatu nu se poate ignoru fara o vatemare grea a caracterului, onorei si intereselor locuitorilor romani, propunem: ca onoratulu comitetu comitatense se decide:

1. Ca tote representatiunile si relatiunile d'in sinulu comitetului se se susterna Inaltului reg. Ministeriu si in limb'a romana.

2. Ca oficiolatul si judii procesuali, precum sedri'a comitatensa si judecatoriele singulare facia cu partidele se observe strinsu legile sustatorie.

Acesta propunere s'a primitu dupa o lupta grea, — avendu de a rosti multiumita Dlu Carolu de Torma, pentru dezeritatea si tactulu cu care au enunciatu decisiunea despre primirea acelei-a*)

Totu in siedinti'a comitetului de asta-di s'a alesu in loculu v.-fisc. romanu Ioanu T'ohati, magiarul Verez A., si asie d'in trei posturi de la fiscalatul, li se detrase Romanilor si uniculu postu de v. fiscalu.

De vice-notariu politie se alese S. Corpodianu in loculu lui C'upsia reposatu, care si terminu cursulu vietiei, pronunciandu urmatorile cuvinte, radicandu mana: Se fiericita, se fiericita, se fiericita! — Asteptam' cu totu dreptulu, ca urmatorulu lui se cuprinda in sinulu seu asemenei simtimente!

B. S.

*) Cum, Domnilor, pentru una propunere cu intiesul ca se observe legile in vigoare, Dvostre voiti a aduce multiamita Dlu Torma? Cum asie, 92,000 mii de Romani se multimesca la 22 mii de Magari, cari numai dupa o lupta grea voira a primi propunerea Dvostre, ca ei insi-si, adeca Magarii se-si respecteze legile, ce le au facutu, fara concursulu Romanilor, contra Romanilor? Trebuie se ne insemnam', ca abie s'ar' pot' gasi vr'un Magiaru, carui-a se-i detorim' vre-o multiamita in respectu natiunale; pana asta-di nu se gasesce nece unulu.

Red.

Corvinu, cu predicatulu de Uniadu. Seiu bine, ca despre originea acestui omu raru e disputa intre istoricii nostri si istoricii de alta natiune. Caci pre candu unii istorici de alta limba si intre acesti-a chiaru si Benko in istoria sa afirmă, cum ca Ioane Corvinu ar' fi numai dupa mama sa de origine romana, istoricu romani toti cu unu glasu, ba chiaru si unii istorici straini, intre acesti-a si Fotino in istoria Daciei, pre bas'a documentelor istorice afirma cu tota certitudinea, cumca Ioane Corvinu fu de origine romana, nu numai dupa mama, ci si dupa tata; si eca cum! Tatelu seu fu Voicu, fiulu lui Sierbanu din familia nobila a Corvinilor. Voicu pentru meritele si bravurele sale belice pre la an. 1409 ca petase dela regele Ungariei Sigismundu, ca donatiune cetatea Uniador'a, de unde fiulu seu Ioane Corvinu si-lu predicatorul de Uniadu. Acestu fiu dar' alu lui Voicu prin virtute si eroismulu seu deveti unu luciferu raru, nu numai in istoria regatului Ungariei, ci chiaru si in istoria Europei. Acestu fiu alu lui Voicu in poterea geniului seu se inaltia preste toti contimpurani s'ei; istoria ne spune, ca elu era inzestratu cu unu spiritu audace, cu unu geniu raru de commendante si cu o politica adunca petrundietoria. Intre altii renomul istoricu germanu Rotteck in istoria sa (allgemeine Geschichte) tom. VII. pag. 151 astfelu se exprima despre acestu caracteru mare istoricu: „Ioane Corvinu fu celu mai periculosu inimicu alu turciloru, si antemurulu celu mai neespunabilu alu Ungariei, ba alu

Europei intrege facia cu turcii cei prepotenti.“ Victoriele cele gloriose reportate asupra turciloru la Belgradulu Serbiei in 1441; pre siesulu Sant-Imbrului in Transilvan'a in 1442, la port'a de feru in 1442 si in alte locuri, atestaza in modu eclatante despre eroismulu si virtutea belica adeverata romana a lui Ioane Corvinu.

Elu ajunse nu numai voivodu alu Transilvaniei, ci dupa caderea regelui Ungariei Vladislau in lupta de la Varn'a in 1444, ajunse si gubernatoriu alu regatului Ungariei. Chiaru si inimicu lui cei mai mari i admirara talentele, geniulu si eroismulu belicu. — De aceea istoricu spunu, ca insu-si Sultanulu Amuratu, celu mai mare inimicu alu lui Uniadi, candu audu de mortea lui, intemplatamente in 1457 la planu discundu, ca n'a mai remas cine se lu-faca a-si exercita curagiul si talentele sale ostiesc.

III. Cugetandu, ca si aceste pucine fapte si caracteru istorice romane, cate le descrisei sine ira et studio pana acum, inca potu sierbi de unu motivu potente spre a stimula pentru studiulu seriosu alu istoriei patriei si natiunei noastre, nu voiu a mai osteni patientia a binevenitoria a onor. adunarei, ci mi inchiau acestu micu discursu alu meu, cu expresiunea acelei dorintie, ca fia-care romanu, carele a invetiatu carte, se studieze istoria patriei, ca numai asie ne potemu cunoscere trecentulu, numai asie potemu avu presenti si viitoru natiunale; ba inca folosindu-me de cuventele unui prea ilustru barbatu alu nati-

Publicatiune.

Asociatiunea de lectura din Halmagiu si-va tiened adunarea generale extraordinarie in 3 oct. la 9 ore a. m.

Onorabili membri prin ac'est'a sunt invitati a se presenta la terminulu supra-escrisu, in localitatea Asociatiunei.

Halmagiu, in 19 septembrie 1869.

Presidentia.

D'intre muntii apuseni ai Transilvaniei.

Muntii apuseni ai Transilvaniei cu regiunile romanico-silbatici, cu numerosele raritati naturale, admirate de catra lumea scientifica, cu minele de aur, a caroru cultivare nutresce una multime de locuitori, cu orasile clasice cu riurile portatorie de aur, cu malurile pitoresci, in urma cu unu popor plinu de moralitate, potere de vietia si bravura, ospitalu si gata in ori ce momentu a-si apera talismanul celu mai scumpu: natiunitatea; aceste munti, in alu caroru centru nece una data n'a potutu strabate potere inimica, formezza partea cea mai insemnata a acestei tiere frumose inse nefericite. Una impresiune neesplivable, unu entuziasm santu cuprinde peptulu caletorului binesimitoriu, afandu-se in mediuloculu braviloru fi ai acestor munti.

Parintii spirituali ai locuitorilor de aici sunt totu de-unadat si adeveratii apostoli ai natiunei romane. Una, ma potu constata unic'a exceptiune dorerosa o formezza in acesta privintia paroculu gr. cat. alu Salcivei, Dlu S. Simon, care prin portarea sa antinatunale, prin debilitatea caracterului seu, dovedita in lupta sa, pentru unu osu de rosu, contra justelor pretensiuni ale natiunei nostre, dobandindu renume erostraticu, deveti cunoscutu inaintea o. publicu romanu. Dni'a sa ca unu individu periculosu, precum sunt toti semidociti, ca unu vampiru alu turme sale, precum sunt toti cei orbiti de materialismu, cu caracterul seu de trestia, in corpulu preofismei d'intre muntii apuseni, este gangrena cea mai periculosu, a carei vindecare s'ar' pot' mediloci numai prin superioritatea baserecesca. Autorulu acestor orduri ar' fi trecutu cu vederea debilitatile acestui parinte spiritual, scandalulu publicu inse, facutu de catra Dni'a sa in 18 sept. cu ocaziunea tergului de la Lupsa, carui-a suscrisulu insocitu de unu Domnu venerabilu si vre-o cateva dame, i fuseram' martori oculati, acintandu-mi semtiulu de umanitate de una parte, era de alt'a condusu de compatimirea si simpatia ce pastrezu facia cu simplii fi spirituali ai Dniei Sale, in alu caroru sinu prin faptele-i immodeste versa veninulu uciditoriu de sufletu, mi-luai indemnulu a areta inaintea onor. publicu romanu pre acestu pastoriu suflescuse si ca pre unu individu demoralisatu. Modestia nu-mi permite a descrie scandalulu Dniei Sale in tote detaliurile, observu inse atata, ca acea calatoria nerusinata, inreprinsa de catra Dni'a sa de a-lungulu catoru-va comunie, la vedere multime ce venia dela tergu, e de a se condamna si in ultimulu fiu alu Zingariei, necumu intr'unu preut romanu.

Regulu.

VARIETATI.

**) (Parintele Greuter) deputatu ultramontanu din Tirolu cu ocaziunea unei adunari populare se dice ca a vorbitu contra regimului actuale, dicandu intr'altele: regele a fostu infriatu cu revolutiune, si esti modu constrinsu suscise novele legi. Procurorulu de statu ia intentat procesu si dupa pertractarea ce se tienu in 22 ale c. a propusuna inchisore de 7 luni, tribunul in se a enunciatu sentint'a, ca parintele Greuter e nevinovat. — Procurorulu a apelatu sentint'a.

nei nostre, esprimate in o foia romana, d'impreuna cu acel'a, asiu dori, ca aceli barbati romani, cari si dupa positiune si dupa midiu-loce, si impregiurari sunt chiamati a contribui la inaltierea acestui templu maretu intielegu la desvoltarea, perfectiunarea si consolidarea studiului istoricu, se si dee tota silint'a spre a adunata totu felul de documente, scripte si monumente istorice cu tota grigia si acele, ca pre unu tesauru prea pretiuitu nu numai se le studieze, ci cu ajutoriulu unei critice patrundietorie si nepartiale elaborandu si compunendu d'intreinsele, unu testamentu mare si generale, intielegu unu opu istoricu bunu, se lu lase posteritatii, ca pre o credire scumpa, pentruca se fia de invetitura, de oglinda, de firul Ariadnei pentru viitorime, ca asie natiunea se si pastreze immortalitatea pentru seclii viitori si se glorifice prin faptele sale.

Catru servitul si bine nu s'ar' face natiunei, candu amu avu istoria drepta si nepartiale, intre altele, macar a evenimentelor petrecute pre campulu acestei patrie inainte cu vreo 85 ani in 1784, si chiara si in tempurile nostre inainte de asta abi'e cu vreo 20, 21 ani!

(Siomet'a.)

"Gaz."

I. V. Rusu, m. p.,

secr. II. alu asoc. trans. rom.

** (O petrecere nevinovata.) Admralului K. adjutantul lui tiarului Rusiei, dupa cum serie „Journal de St. Petersburg“ i-a venit dorul să vedia una batalie pre mare, în urmă acestei pofte înalte apoi să se concentreze întregă flota la orașul Kronstadt, unde d. admirala a să facă manevre. — Diuariele măcesc se intrețin care de care a lăudat aceste manevre și scrieau despre ele cele mai frumos raporte, constându-tot cu bucuria, că manevrele au constat viță numai a siete oameni. — Lucru bagatelu — în Rusia pentru petrecerea unui domn mare.

** (Un diuar din America) publică una scire de mare interes pentru lumea scientifică. Dice că naturalistul și fotograful Ainsly i-a succedut în fine a sci ceva despre locuitorii soarelui. Numitul naturalist adesea fotografandu-sorele (cu ocazia unei ultime intunecimi), și scrundând apoi cu microscopul aceea fotografie, dice, că a observat una grupă de bătrâni și femei de una frumătă rara, încungurându-un obiectu ore-care. La scris d'aceste italianau dîce, că „se non è vero, e ben trovato.“

Sciri electrice.

Viena, 22 sept. „Presse“ de azi publică un telegram d'in Berlinu, care spune, că baronul Werther este numit representante alu Prusiei la Paris; e verosimilu, că succesorul său în Vien'a va fi principale Reuss.

Constantinopolu, 22 sept. Porta susține pretensiunile facute satia cu vice regale Egiptului, și mai cu séma în acel punct, că vice regale nu poate să facă vr'unu imprumutu fără invocarea Sultanului.

Tarragona, 22 sept. Colonelul republiканu Pierrad plecându-de aici, fu petrecut de una multime de popor. Guvernatorul interimal voindu să impedească înaltarea flamurelor cu inscripții anti-constituționale fără omoritul de către popor.

Madríd, 22 sept. După scirile mai detinute d'in

Tarragona trupulu guvernatorului omorit fără teritoriu pre strade de către popor. S'a intemplat mai multe aresări. Cluburile republicane s'a disolvat și voluntarii republicani s'a desarmat.

Berolinu, 22 sept. Unu ordinu imperiale convoca diet'a Prusiei pe 6 oct.

Viena, 23 sept. Graful Beust adi a sosit în Munich (München) unde a avut una cōvorbire cu ministrul presedinte Hohenlohe. — Printul de corona din Prusia va sosi aici între 6 și 7 oct.

Belgradu, 23 sept. Dupa cum scrie diariul „Vidovdan“ ambasadorul Franciei a declarat Portei, că pretensiunile vice regelui nu sunt în consonanță cu Ferdinandu din 1841.

Paris, 23 sept. Imperatul se simte forte bine, face preambulări și lucra. Scirea, că imperatul va călători la Viehy er' printul de corona în Germania, e nefundată.

Athena, 23 sept. Regină e în stare binecuvintată.

Carlsruhe, 24 sept. Cameră s'a deschis adi. Cuvențul de tronu spune, că de la ultima adunare ordinară nu s'a facut nici un pasiu decizionar în regenerarea naționale a Germaniei; exprime buenă dorință pentru raportele bune dintre Baden și confederatiunea de nord. Trecând la convențiuni, dice, că s'a emisuna una comisiune măiestă spre a mediu-loci armonia între sistemul de apărare al confederatiunii nordice și între alu Germaniei sudice. Mesajul accentua mai departe activitatea armonica a senatului și parlamentului vamalui. Mentiunea apoi convențiunea închișă cu confederatiunea nordică în cestiu dreptul de migrație a soldaților. Trecând la interne puncin vederea carierei mai multe proiecte, între altele, despre introducerea instituției juriilor pentru delictelor politice, și în favoarea casatoriei civile.

Economia și Comerțul.

In comerțul de bucate nu s'a intemplat nici una schimbare esențială. Grânul și astăzi a avut unu comerț de mediulocu. Secară nu prea su cercata, prețurile neschimbate. Ordinul a avut comerțul mai favorabil. Ovesul comerțul lăngăndu, prețurile neschimbate. Prețul porumbului a scăzut cu 5—10 cr.

Vendări. Grâu: 500 cent. vam. de 88 $\frac{1}{2}$, pdi 5.27 $\frac{1}{2}$, 500 cent. vam., mestecatu, 5.10., 800 cent. vam de 87 $\frac{1}{2}$ pdi 5.20., 600 cent. vam. de 87 pdi 5.10. 1200 cent. vam. 5.5., 600 cent. vam. de 86 $\frac{1}{2}$ pdi 4.95. 500 cent. vam. 4.85., 600 cent. vam. de 86 pdi 4.85. 600 cent. vam. 4.80., 800 cent. vam. de 85 pdi 4.80. 1500 cent. vam. de 87 pdi 5., 500 cent. vam. de 86 pdi 4.75., 600 cent. vam. de 85 pdi 4.45, 400 cent. vam. de 83 $\frac{1}{2}$ pdi 4.30. Secară: 1000 mes. de 80 pdi 3 fl., 500 mes. de 78/80 pdi 2.95. Ordinul. 2000 mes. de 69,72 pdi 2.50, Oves: 800 mes. 45.50 pdi 1.82 $\frac{1}{4}$, 1000 mes. 1.80. Porumbu: 5000 cent. vam. de Bănatu 2 fl. 45 cr.

Concursul.

Pentru ocuparea postului de invetitorie în opidul Sighetu-Mare, distr. Cetatea-de-petru, cu salariu anual de 300 fl. v. a., cuartier natural, 2 stangini de lemn, 15 fl. pentru scripturistică; doritorile de a ocupa acesta stație, să tramite documentele lor la subscrisele presedinte pana în 6 octombrie a. c. st. n. Se recere cunoștință limbei romane ca propunetoria, afara de această a celei magiare, germane sau franceze; pre langa aceste se poftesc, ca și în lucruri casnice și manuale să înstrăduie.

Sighetu-Mare, 16 sept. 1869.

Vasile Buteanu m. p.
2—3. Presed. comitetului Opidanu.

Proprietarul și editorul: Aleșandru Romanu.
Redactorul respondentului interim: Ionu Porutiu.

Comunicatiunea pre calile ferate.

Pr Linia Statului	Cu Trasura accelerata
Pest'a-Vien'a	Vien'a-Pest'a
In tote dilele la 7 ore 32 min. dem.	In tote dilele la 2 ore 30 min. dp. m.
Sosesc în Vien'a la 1 o. 57 min. d.m.	Sosesc în Pest la 9 o. 25. m. sér'a.
Segedinu-Pest'a	Pest'a-Baziasiu
a.Mart. si Sambet'la 2 o. 16 m. dem.	Luni-as Vineri-la 9 o. 45 m. sér'a.
Vien'a-Baziasiu.	
Vien'a plăcea la 7 ore 30 m. dem. la 8 ore — min. sér'a.	
Posionu (Pressburg) " 10 " 5 " 10 " 51 "	" 10 " 5 " 10 " 51 "
Neuhäusel " 1 " 29 " d.médi " 1 " 59 "	" 1 " 29 " d.médi " 1 " 59 "
Pest'a, sosesc " 4 " 30 " " 5 " 48 " sér'a.	" 4 " 30 " " 5 " 48 " sér'a.
Pest'a plăcea " 5 " 28 " " 6 " 31 " demin.	" 5 " 28 " " 6 " 31 " demin.
Czegléd " 8 " 29 " sér'a " 10 " 10 " 10 "	" 8 " 29 " sér'a " 10 " 10 " 10 "
Segedinu " 12 " 29 " noptea " 2 " 29 " d. am.	" 12 " 29 " noptea " 2 " 29 " d. am.
Timisor'a " 5 " 24 " demin."	" 5 " 24 " demin."
Baziasiu, sosesc " 8 " 10 " ant. de amédi.	" 8 " 10 " ant. de amédi.

Baziasiu-Vien'a.	
Baziasiu plăcea la 6 ore 35 min. după amédi-dia.	
Timisor'a " 10 " 43 " noptea la 7 ore 35 min. demin.	" 10 " 43 " noptea la 7 ore 35 min. demin.
Segedinu " 2 " 33 " demin. " 12 " 40 " d. midi.	" 2 " 33 " demin. " 12 " 40 " d. midi.
Czegléd " 6 " 40 " " 6 " 13 " sér'a.	" 6 " 40 " " 6 " 13 " sér'a.
Pest'a, sosesc " 9 " 5 " " 8 " 30 "	" 9 " 5 " " 8 " 30 "
Pest'a, plăcea " 9 " 50 " " 9 " 25 "	" 9 " 50 " " 9 " 25 "
Neuhäusel " 1 " 25 " d. amédi " 12 " 58 " demin.	" 1 " 25 " d. amédi " 12 " 58 " demin.
Posionu " 4 " 46 " " 4 " 23 " "	" 4 " 46 " " 4 " 23 " "
Vien'a, sosesc " 9 " 39 " sér'a " 6 " 14 " "	" 9 " 39 " sér'a " 6 " 14 " "

Calea fer. de Nordu ung.

Pest'a-S.-Tarján.	
plăcea la 8 ore — min. 8 ore 30 min. sér'a.	
Steinbruch " 8 " 8 " 8 " 51 "	" 8 " 8 " 8 " 51 "
Gödöllö " 9 " 18 " 1 " 4 "	" 9 " 18 " 1 " 4 "
Hatvan " 10 " 30 " 1 " 42 " noptea.	" 10 " 30 " 1 " 42 " noptea.
S.-Tarján, sosesc, " 13 " 24 " d. amédi 5 " demin.	" 13 " 24 " d. amédi 5 " demin.

S.-Tarján-Pest'a.

S.-Tarján plăcea la 2 ore 50 min. d. amédi. 10 ore 10 min. sér'a.	
Hatvan " 4 " 59 " " 2 " 11 " noptea.	" 4 " 59 " " 2 " 11 " noptea.
Gödöllö " 6 " 3 " " 4 " 20 " "	" 6 " 3 " " 4 " 20 " "
Steinbruch " 7 " 2 " " 6 " 28 " demin.	" 7 " 2 " " 6 " 28 " demin.
Pest'a sosesc " 7 " 14 " " 6 " 38 " "	" 7 " 14 " " 6 " 38 " "

Calea fer. de Sudu (amēdia-di).

Bud'a-Triestu Triestu-Kanizsa.*)	
plăcea la 6 ore 35 min. demin. 6 ore 20 min. sér'a.	
" 8 " 50 " 9 " 5 " "	" 8 " 50 " 9 " 5 " "
Canisia " 1 " 50 " d. amédi 5 " 6 " demin.	" 1 " 50 " d. amédi 5 " 6 " demin.
Pragerhof " 9 " 27 " sér'a. *) (in legatur. cu trasu-	" 9 " 27 " sér'a. *) (in legatur. cu trasu-
Steinbrück " 12 " 1 " noptea r'a ce merge catra	" 12 " 1 " noptea r'a ce merge catra
Triestu sosesc " 8 " 14 " demin. Vien'a.	" 8 " 14 " demin. Vien'a.

Triestu-Bud'a. Kanizsa-Bud'a.*)	
plăcea la 6 ore 45 min. sér'a*) (in legatur. cu tra-	
Steinbrück " 3 " 45 " noptea sura ce merge catra	" 3 " 45 " noptea sura ce merge catra
Pragerhof " 9 " 80 " demin. Vien'a.	" 9 " 80 " demin. Vien'a.
Canisia " 1 " 22 " d. amédi la 9 ore — m. sér'a.	" 1 " 22 " d. amédi la 9 ore — m. sér'a.
Alba-Regia " 5 " 55 " sér'a. " 5 " 45 " demin.	" 5 " 55 " sér'a. " 5 " 45 " demin.
Bud'a " 7 " 58 " " 8 " 12 " "	" 7 " 58 " " 8 " 12 " "

Bud'a-Albaregale-Vien'a.	
Bud'a plăcea la 6 ore 35 min. demin.	
Alba-Regia, sosesc " 8 " 39 " "	" 8 " 39 " "
Szonyu-nou " 10 " — " "	" 10 " — " "
Vien'a, sosesc " 8 " 2 " 25 " "	" 8 " 2 " 25 " "

Vien'a-Albaregale-Bud'a.	
Vien'a plăcea la 7 ore 42 min. demin.	
Szonyu-nou " 2 " 10 " d. amēdia-di.	" 2 " 10 " d. amēdia-di.
Alba-Regia, sosesc " 5 " 38 " "	" 5 " 38 " "
plăcea " 5 " 55 " "	" 5 " 55 " "
Bud'a sosesc " 7 " 58 " sér'a. "	" 7 " 58 " sér'a. "

Calea fer.